

Tal Centerpartiets stämma 2011

Det talade ordet gäller

Ärade gäster, åskådare, kära centervänner!

Jag heter Hanna Wagenius, är ordförande för Centerpartiets ungdomsförbund och kan inte motstå frestelsen att hälsa er välkomna hit till Jämtlands län jag också - det är trots allt mitt hemlän. Inte ens tio mil söderut har jag vuxit upp, i ett område med knappt 2 000 innevånare, där företagsamheten alltid frodats, och där naturen är skönare än någon annan stans. På det viset är Funäsfjällen rätt typiskt för Jämtlands län, där man alltid har sett vikten av entreprenörskapet och nyttjat de resurser man haft utan att för den sakens skull ha förbrukat dem.

Vi har samlats här i Åre under en tid när världen är väldigt turbulent. De stimulanser som skulle smörja motorerna under finansstormen visade sig göra lite annat än att tynga staternas skuldbörda ännu mer. De berömda hjulen som skulle börja snurra brydde sig inte om dekretet ovanifrån. Mer lånade pengar i omlopp har åter igen visat sig vara fel medicin när världsekonomin går neråt.

Orsaken är väldigt enkel. Det är inte bristande efterfrågan som är felet, även om det är intrycket man lätt får efter att ha lyssnat på högt uppsatta politiker världen över. Snarare är det oförmågan att betala det man efterfrågat som lamslagit världen - från överbelånade individer till överbelånade stater. Den som lever över sina tillgångar idag måste oundvikligen leva under sina tillgångar imorgon - men i hela västvärlden tycks man ha skjutit på detta imorgon till dess skulderna nu börjat oro marknaden på allvar. Hur ska de kunna betalas tillbaka?

Vägen ut ur krisen är inte att på konstgjord väg stimulera efterfrågan - vad vi behöver är produktion. Världen behöver skapa de värden som vi lånat upp och konsumerat.

Här inträder också en politikers största dilemma. Det är lätt för statsmakten att skapa efterfrågan - att sänka räntorna lite till, att ge lite mer i stimulansbidrag, att subventionera inköp lite ytterligare. Men det är inte myndigheter som skapar tillväxt. Det är människor.

Från vänsterhåll hörs till och med i den svenska debatten krav på att regeringen ska skapa jobb. Men staten skapar inte jobb. Det gör människor. Varje krona som staten spenderar har tagits in genom skatter och avgifter från den privata sektorn. Är det verkligen staten som alltid bäst vet hur den kronan ska investeras? De senaste årens utveckling ger en rätt tydlig fingervisning om vad

svaret på den frågan är.

Här förtjänar den svenska staten, och inte minst Maud Olofsson, beröm. Trots högljudda röster i opinionen och krav från både Peter Eriksson, Miljöpartiets förre språkrör, och Mona Sahlin, valde Olofsson att inte göra staten till bilfabriksägare. Hon valde att inte låta staten agera investmentbank, hon valde att inte lösa ut bolag som visat att de inte kunde nå lönsamhet.

För visst kunde staten ha köpt SAAB. Staten hade till och med kunnat anställa varenda svensk i bilfabriken - med den lilla haken, förstås, att Sverige bara hade producerat för många bilar som för få velat köpa, och att vi inte haft något att äta. Det här är viktigt att komma ihåg i kristider, när rösterna höjs för att staten ska rädda än den ena, än den andra industrin. Poängen med en marknadsekonomi är att de företag som inte håller måttet faktiskt slås ut. Skulle vi betala för att hålla alla vid liv, ja, då hade vi behövt fler statsbudgetar än vad som går att tänka sig.

Låt oss under den här stämman hålla det i minnet. Staten kan inte skapa jobb. Den kan hindra dem från att skapas, och få jobbskapandet att ske in andra sektorer än det annars gjort, men staten kan inte skapa några jobb på egen hand. Det måste vi människor göra. Tillväxt skapas inte genom att staten befäller om det, utan genom att vi alla arbetar.

Och vilka kan ha bättre insikt om det än ett parti som stammar ur bonderörelsen? Historiskt sett har väl få vetat så väl som bönderna att staten kan kräva in hur mycket skatter de vill, men att inget finns att hämta utan att säden sås, korna mjölkas, grisarna slaktas och skörden sker. Det gäller även idag - det kommer inte in ett öre till statens skattekuja om ingen i landet arbetar.

Därför är få saker så viktiga som att Centerpartiet fortsätter arbeta för företagandet, fortsätter att sänka företagets kostnader och fortsätter att minska regelkrånglet. Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna har ungefär samma insiktsnivå i detta som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. De verkar helt enkelt inte förstå att det är i företagen som jobben skapas. Fortfarande talar de om ekonomin som en motor, och det är där som de begår sitt största misstag. Vi måste lägga ifrån oss verktygen, lägga ifrån oss stimulanspengarna, och inse att ekonomin inte är någon motor. Ekonomin är faktiskt vi, alla, tillsammans. Den är inte mekanisk - den är organisk. Den växer på samma sätt som sädden på åkern; inte utan hårt arbete, och dåligt om man trampar ner den i sin iver att hjälpa den på traven.

Som ungdomsförbundare, eller åtminstone som ung, är det dock inte bara på ekonomin jag ser med oro. Världen kommer tillslut att vara tvungen att ta itu med sina ekonomiska problem - de har skapat en återvändsgränd. Vad som dock är verkligt skrämmande är hur övervakningen och censuren breder ut sig i vad som länge antagits vara fria länder. Medan aktivister i Egypten använde Internet för att sprida budskapet om att mänskliga rättigheter var för alla, inte bara de som styrde, så har västvärlden inskränkt en av dessa rättigheter allt mer. Det handlar om rätten till personlig integritet; rätten till ett privatliv.

Politiker, så väl nationellt som på EU-nivå, har drivit på utvecklingen mot ett övervakningssamhälle. Det råder ingen tvivel om att de har gjort det av välvilja: Ingen skulle kunna kalla kampen mot att se sina medborgare sprängda i luften, mördade, misshandlade, bestulna eller på annat sätt skadade för något annat än välvilja. Därför skaffar man staten tillgång till all kabelburen trafik som korsar landets gränser - vilket i praktiken blir mitt mail till pappa, eftersom det studsar mot en amerikans server innan det når honom. Därför skaffar man privata företag större befogenheter att kränka enskildas integritet än vad polisen har i jakten på fildelare. Därför inför man nakenscannern på flygplatser, därför vill man nu från EU tvinga på oss ett direktiv som gör varje elektronisk sändare - mobiltelefoner, datorer, iPads - till en spårsändare, därför vill de att varje mail du skickar ska registreras, att varje telefonsamtal ska noteras och att uppgifter om vem du sms:ade varifrån och när ska loggas. De som arbetar för den integritetskränkande lagstiftningen är inte onda.

Men för den sakens skull har det heller inte rätt. Det finns nämligen en mycket, mycket viktig anledning till att rätten till privatlivet ska bestå, och att övervakningsregister bara ska skapas i yttersta undantagsfall.

I slutet av artonhundratalet genomförde Nederländerna en folkräkning för att bättre kunna utföra stadsplaneringen. För att veta hur många kyrkor, moskéer och synagogor som skulle byggas registrerade man därför vilken religion varje enskild medborgare tillhörde - det var helt enkelt ett led i samhällsservicen.

Under 1930-talet tvingades de allierade styrkorna att precisionsbomba registret. Trots att religionstillhörighet inte var något som betraktades som annat än rent mjöl i påsen när registret upprättades, fanns det nu en statsmakt som ville lägga beslag på det i sin iver att förfölja vissa människor.

Det som vi betraktar som oskyldigt och ofarligt att registrera idag, kan mycket väl ses som smutsigt

och oönskvärt av den som styr staten i framtiden. Vi kan inte förutspå på vilka grunder människor kan komma att bli förföljda om hundra, tio eller ens ett år.

Många av de här integritetskränkande lagarna kommer med förbehåll som sägs kunna garantera att uppgifterna inte kommer i orätta händer. Vilka de orätta händerna är kan det dock lagstiftas om lite hur som - och inte ens idag upprätthålls garantierna. Försvarets radioanstalt lagrade redan innan FRA-lagens tillkomst uppgifter som de inte hade rätt att lagra - och nu strömmar all elektronisk trafik i Sverige genom deras filter.

Nästan varje barn som föds på svenska sjukhus lämnar också ett prov till PKU-banken, under försäkran om att provet ska användas till värdefull, vetenskaplig forskning och inget annat. Ändå har det här registret öppnats för polisen när de jagade Anna Lindhs mördare. Kan vi rättfärdiga ett sådant uppenbart brott mot de villkor som proven lämnats under?

Var och en som sett hur de främlingsfientliga krafterna breder ut sig över Europa borde oroas över vilka vapen vi lägger i deras händer, om de skulle komma till makten. EU borde vara mer försiktig med vilka direktiv unionen ålägger sina medlemsländer att införa, och Sverige måste våga ifrågasätta om så pass integritetskränkande överstatlighet som datalagringsdirektivet utgör verkligen förtjänar att bli en del av vår författningssamling - speciellt när man ser på effekten den haft på brottsligheten i länder som infört den. I Tyskland, exempelvis, kan man med mycket god vilja säga att man klarat upp lika många fler brott som en effekt av direktivet som man hade gjort om några extra poliser anstälts - upplärningsgraden ökade med 0,006 procent. Det behöver väl knappast nämnas att kostnaderna för några fler polistjänster vida understiger de kostnader som införandet av direktivet har medfört.

Kära Centervänner, att värna den personliga integriteten innebär inte att man förespråkar någon slags anarki, trots att det ofta antyds från regleringsivrarna. Det innebär bara att man ser värdet av att de inskränkningar som görs i medborgarnas personliga integritet är välmotiverade utifrån det brottsbekämpande perspektivet. Inskränkningar som inte underlättar brottsbekämpningen bör omedelbart diskvalificeras. De måste också vara nödvändiga och effektiva ur brottsbekämpningssynpunkt, och proportionerliga i förhållande till kränkningen för enskilda.

Det går alltså alldeles utmärkt att slåss för medborgarnas rätt till privatliv utan att vilja ta bort rätten att avlyssna den som är misstänkt för att ha begått ett brott. Sådan avlyssning är ofta nödvändig för att säkra bevis, den är proportionerlig eftersom den bara drabbar den som faktiskt är misstänkt och

den är effektiv, eftersom den med små medel gör det möjligt att hitta informationen som eftersöks.

Men att öppna för övervakning av alla medborgares korrespondens, det är ingen mindre än att säga att alla medborgare är misstänkta för alla brott - utan annan grund än att de är medborgare, och allt i välviljans namn.

Centerpartiet behöver bli det parti som tydligast står upp för människors rätt att inte betraktas som misstänkta utan grund. Vi har ett stort förtroendetapp att ta igen i de här frågorna, men vi kan göra det. I Europaparlamentet har Centerpartiet kämpat för de här frågorna, och i vår egen riksdag är det Centerpartistiska ledamöter som ställt krav på att mildra de integritetskränkande lagarna som stiftats. Vi kan och måste visa att det är Centerpartiet som man som väljare ska lägga sin röst på i nästa val om man vill att någon ska stå upp mot rädslan och för rättigheterna.

För är det något som gjort mig hoppfull under våren, så är det just de som står upp för sina rättigheter. De egyptier som revolutionerar mot en förtryckande stat, en stat som fängslat bloggare för att de försökt sprida andra åsikter än de som regimen delar. De libyer som fortsätter kämpa, än till denna dag, mot sin diktator. Mellanöstern har blivit en puttrande gryta av missnöje mot ett system som inte tillåter yttrandefrihet, som inte tillåter rösträtt, som ofta inte ens ger någon äganderätt så att du kan vara säker på att grödorna du sår nu i jorden som är din kommer växa upp ur just din jord när de grott.

Medan Socialdemokraternas partiledare inte kan bestämma sig för om det är flygplan, biståndsarbetare eller båtar han vill skicka till Libyen, har Centerpartiet drivit en fast och konsekvent linje för att stödja libyernas kamp för frihet.

En annan kamp för frihet som ligger oss i CUF varmt om hjärtat är västsahariernas. Sedan många långa år är Västsahara ockuperat av Marocko, och övergrepp begås dagligen mot de fredliga västsahariska frihetskämparna. Här kan såväl Sverige som EU spela en viktig roll genom att våga ställa krav på Marocko när exempelvis fiskeriavtalen ska omförhandlas. Centerpartiet med Eskil Erlandsson i spetsen har agerat föredömligt och tydligt i den här frågan, och förhoppningsvis kan vi tillsammans visa de västsaharier som kämpar för frihet att de inte står ensamma.

Vi i Centerpartiet har en stolt tradition av sätta människan, och inte systemen, i centrum. Därför är det för oss självklart att ge allt stöd vi kan till människor som vill resa sig mot förtryck och kämpa för sin och sina medmänniskors rätt till frihet, var det än sker i världen.

Centervänner, oavsett om ni kommer från skånes slätter, höghusälskande Centerpartister eller som jag, är en bonnjänta från Härjedalen, jag hoppas att vi i och med denna stämma också fortsätter den frihetskamp som de svenska bönderna startade här hemma för över hundra år sedan - att vi fortsätter att värdesätta makten över den egna vardagen, och i varje beslut frågar oss om det här gör livet lättare eller svårare för människor. Då kan vi inte hamna annat än rätt med vår politik.